

**Generalitat
de Catalunya**

Pla **Eur** **pa**

Fòrum virtual Pla Europa
Informe de Resultats Final

Març del 2019

1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. ANTECEDENTS I CONTEXT	2
1.2. OBJECTIUS DEL PROCÉS PARTICIPATIU	3
2. METODOLOGIA	4
2.1. ESTRUCTURA DELS WEBINARS	5
2.2. PARTICIPACIÓ EN ELS FÒRUMS VIRTUALS	8
2.3. PARTICIPACIÓ EN LÍNIA	10
3. RESULTATS DELS DEBATS	13
3.1. POPULISMES	13
3.2. RENDA BÀSICA INCONDICIONAL	15
3.3. FUTURS PRESSUPOSTOS DE LA UE	16
3.4. ECONOMIA CIRCULAR I BIOECONOMIA	18
3.5. MIGRACIONS I PERSPECTIVA INTERCULTURALISTA	20
4. CONCLUSIONS	22

1. INTRODUCCIÓ

El Departament d'Acció Exterior, Relacions Institucionals i Transparència ha impulsat la iniciativa Pla Europa que promou el debat al voltant de la Unió Europea (UE), amb el doble objectiu d'afirmar la presència i la influència de Catalunya a Europa i apropar la ciutadania al projecte europeu.

Aquest projecte es desenvolupa en tres fases. Durant la primera, s'elabora un llibre verd on es plasma la visió preliminar del Govern en els grans debats europeus. Aquest llibre obre la porta a la segona fase, un procés de participació ciutadana i unes jornades de debats que han involucrat entitats i institucions de la societat civil de manera transversal per tal que puguin incidir en el posicionament del Govern. Finalment, s'elaborarà un llibre blanc, amb les visions del Govern i les aportacions recollides de la societat civil, que servirà per guiar les futures actuacions del Govern de Catalunya a Europa.

1.1. ANTECEDENTS I CONTEXT

El Govern de Catalunya considera vital ser part present i activa als grans debats europeus, així com refermar la posició de Catalunya com a soci competent, solvent i compromès amb la UE, de la mà d'una societat partícip de les actuacions i els posicionaments del Govern a Europa.

Un cop presentat el llibre verd del Pla Europa, que plasma la visió preliminar del Govern de Catalunya en els grans debats europeus, s'ha iniciat un procés de participació adreçat a tota la ciutadania. La iniciativa parteix d'una visió indiscutiblement europeista, oberta al món i, alhora, propera. El Govern de Catalunya defensa una UE que posi els ciutadans al centre de les polítiques, promovent-ne els valors fundacionals de la Unió amb l'objectiu d'assolir una Europa unida en la diversitat.

Per fer-ho, s'inicia un procés participatiu que vol comptar primordialment amb la ciutadania, les entitats i les institucions de la societat civil de manera transversal. També amb actors del món acadèmic, organitzacions no governamentals, activistes, empreses, institucions, l'administració pública, institucions europees, polítics, entre d'altres.

1.2. OBJECTIUS DEL PROCÉS PARTICIPATIU

Els principals objectius del procés de participació han estat:

Objectiu general

- Facilitar que la ciutadania deliberi i contribueixi al llibre blanc de la Generalitat de Catalunya sobre els reptes i visió de Catalunya sobre el futur d'Europa (Pla Europa).

Objectius estratègics

- Situar Catalunya en els debats europeus amb una posició pròpia.
- Acostar el “factor europeu” a qüestions que els ciutadans tenen identificades com a prioritàries en la seva vida quotidiana.
- Donar a conèixer el disseny de la política de Cohesió de la UE 2021-2027

Objectius operatius

- Articular una comunitat d'interès amb actors en la intersecció de qüestions socials amb uns marcats determinants europeus.
- Identificar i mobilitzar els diferents perfils de grups i corresponents discursos a qui el Pla Catalunya-Europa ha d'adreçar-se: ciutadania en general, comunitat expatriada, comunitat pro-Europa, especialistes, altres regions/estats europeus amb sensibilitats similars a la catalana.

2. METODOLOGIA

El procés participatiu Pla Europa s'ha desenvolupat amb una metodologia de caràcter virtual vehiculada a través de la plataforma digital Participa Gencat <https://participa.gencat.cat/>.

L'organització del procés participatiu a través d'aquest portal interactiu havia de facilitar obrir un debat a tot el territori en un curt espai de temps, permetent la participació a tota la ciutadania i alhora obrir diferents fils de debat al voltant d'una mateixa temàtica.

Metodològicament el procés participatiu s'ha organitzat al voltant de cinc eixos temàtics de debat, cada un dels quals ha comptat amb espais, moderació i relatoria propis.

- Populismes
- Renda Bàsica Incondicional
- Futurs Pressupostos de la UE
- Economia circular i bioeconomia
- Migracions i perspectiva interculturalista

El procés participatiu s'ha estructurat al voltant dels següents espais:

- **Sessió informativa del procés participatiu**, celebrada el dimecres 30 de gener de 2019 a les 18.30 h a la sala d'actes de l'Escola d'Administració Pública de Catalunya (EAPC), al carrer de Girona, 20, a Barcelona. La sessió informativa s'ha centrat en explicar els objectius del procés participatiu del Pla Europa, com s'havia de desenvolupar i com participar-hi.
- **Per a cada un dels eixos temàtics de debat:**
 - a- **Seminari web inicial.** A cada seminari, retransmet en directe per videostreaming a través del portal participa.gencat.cat, experts en la matèria han exposat la seva visió durant aproximadament una hora. A continuació s'ha obert un torn de debat, també d'una hora de durada, durant el qual la ciutadania ha pogut plantejar qüestions a través de Twitter. Cada un dels debats ha estat moderat per una persona que posteriorment ha elaborat una relatoria amb les principals conclusions del debat.
 - b- **Fòrum virtual.** Durant les dues setmanes i mitja posteriors a cada un dels seminaris s'ha desenvolupat un debat obert a la ciutadania a través d'un fòrum virtual habilitat a tal efecte al portal participa.gencat.cat.

2.1. ESTRUCTURA DELS WEBINARS

El procés participatiu ha constatat de cinc webinars, seminaris web, que s'han celebrat entre els mesos de febrer i març i que han tractat els temes següents:

1. Populismes (dijous 7 de febrer de 2019 a les 18.00h)
2. Renda bàsica incondicional (dijous 14 de febrer de 2019 a les 18.00h)
3. Futurs pressupostos de la UE (divendres 22 de febrer de 2019 a les 15.30h)
4. Economia circular i bioeconomia (dijous 28 de febrer de 2019 a les 18.00h)
5. Migracions i perspectiva interculturalista (dijous 7 de març de 2019 a les 18.00h)

Els webinars han tingut una durada aproximada de dues hores. Cadascun ha estat participat per una persona moderadora i un grup de ponents, d'entre tres i cinc membres. Aquestes persones ponents han estat representants d'entitats i institucions, referents del món acadèmic, activistes, membres d'organitzacions no governamentals, empresàries, entre d'altres.

A la primera part dels webinars les persones ponents defensaven la seva posició, a partir d'un position paper redactat prèviament. A la segona part, debatién les diferents posicions inicials que tenien. A la tercera part, la persona moderadora llançava preguntes que s'havien generat a través de la participació a Twitter a partir de les idees que les ponents havien exposat.

Per tant, els webinars han funcionat de la manera següent:

- Les persones participants podien consultar els documents marc de forma prèvia al debat en línia. Aquests documents marc consisteixen en el llibre verd del Pla Europa i els position papers de les persones ponents als webinars.
- Visualització del webinar en directe i participació del debat a través de Twitter amb l'etiqueta o hashtag #PlaEuropa. També s'ha pogut visualitzar el webinar de forma posterior.
- Participació al fòrum en línia habilitat al portal de participa.gencat.cat durant les dues setmanes i mitja posteriors al webinar. Cada eix temàtic dels cinc esmentats ha comptat amb el seu propi espai de fòrum.

A continuació, es presenten unes fitxes resum dels diferents webinars i fòrums virtuals que s'han desenvolupat:

RESUM DEL WEBINAR I FÒRUM DE POPULISMES	
Títol del webinar	Populismes
Dia de celebració del webinar	7 de febrer del 2019
Nom i càrrec de les persones ponents	<ul style="list-style-type: none"> • Pol Morillas, director del CIDOB i moderador del webinar • Ferran Tarradellas, director de la Representació de la Comissió Europea a Barcelona • Carme Colomina, investigadora del CIDOB i editora • Quim Arrufat, exdiputat al Parlament de Catalunya de la CUP i actual membre de l'àrea de treball d'economia i drets socials de l'observatori DESC
Enllaç al vídeo del webinar	https://www.youtube.com/watch?v=V9biFB3QT7Y
Dates del fòrum virtual	Del 7 al 28 de febrer de 2019
Enllaç al fòrum virtual	https://participa.gencat.cat/processes/plaeuropa/f/2394/debates/10

RESUM DEL WEBINAR I FÒRUM DE RENDA BÀSICA INCONDICIONAL	
Títol del webinar	Renda Bàsica Incondicional
Dia de celebració del webinar	14 de febrer del 2019
Nom i càrrec de les persones ponents	<ul style="list-style-type: none"> • Eloi Serrano, director de la Càtedra d'Economia Social Tecnocampus-UPF, investigador associat al CIDOB i moderador del webinar • Josep Vidal, director general d'Economia Social, Tercer Sector, Cooperatives i Autoempresa de la Generalitat de Catalunya • Daniel Raventós, president de la Xarxa Renda Bàsica • Sònia Fuertes, vicepresidenta de la Taula d'Entitats del Tercer Sector Social, de la Federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS) i de la xarxa de Dones Directives i Professionals de l'Acció Social (DDiPAS)
Enllaç al vídeo del webinar	https://www.youtube.com/watch?v=-IAewe9tQs8
Dates del fòrum virtual	Del 14 de febrer al 3 de març de 2019
Enllaç al fòrum virtual	https://participa.gencat.cat/processes/plaeuropa/f/2394/debates/11

RESUM DEL WEBINAR I FÒRUM D'ECONOMIA CIRCULAR I BIOECONOMIA	
Títol del webinar	Economia circular i bioeconomia
Dia de celebració del webinar	28 de febrer del 2019
Nom i càrrec de les persones ponents	<ul style="list-style-type: none"> • Arnau Queralt, director del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de la Generalitat de Catalunya i moderador del webinar • Francesc Giró, director de Planificació Estratègica de l'Agència de Residus de Catalunya • Ignasi Puig Ventosa, vicepresident i fundador de la Fundació ENT • Alba Cabañas, responsable de Desenvolupament Sostenible, Energia i Agenda 2030 de Foment del Treball
Enllaç al vídeo del webinar	https://www.youtube.com/watch?v=er6PbN4aJYU
Dates del fòrum virtual	Del 28 de febrer al 17 de març de 2019
Enllaç al fòrum virtual	https://participa.gencat.cat/processes/plaeuropa/f/2394/debates/13

RESUM DEL WEBINAR I FÒRUM DE FUTURS PRESSUPOSTOS DE LA UE	
Títol del webinar	Futurs pressupostos de la UE
Dia de celebració del webinar	22 de febrer del 2019
Nom i càrrec de les persones ponents	<ul style="list-style-type: none"> • Teresa Carreras, membre de la Junta i presidenta de l'APEC i moderadora del webinar • Jordi Solé, eurodiputat i membre de la Comissió de Pressupostos del Parlament Europeu • Joan Majó, exministre d'Indústria i Energia (1985-1986) i membre assessor de la Fundació Catalunya Europa • Marc Sabadí, director de projectes de FWC per DFC
Enllaç al vídeo del webinar	https://www.youtube.com/watch?v=GVNx83wWgKg
Dates del fòrum virtual	Del 22 de febrer al 10 de març de 2019
Enllaç al fòrum virtual	https://participa.gencat.cat/processes/plaeuropa/f/2394/debates/12

RESUM DEL WEBINAR I FÒRUM DE MIGRACIONS I PERSPECTIVA INTERCULTURALISTA	
Títol del webinar	Migracions i perspectiva interculturalista
Dia de celebració del webinar	7 de març del 2019
Nom i càrrec de les persones ponents	<ul style="list-style-type: none"> • Blanca Garcés, investigadora sènior i coordinadora d'investigació del CIDOB i moderadora del webinar • Oriol Amorós, secretari d'Igualtat, Migracions i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya • Gemma Pinyol, directora de migracions a Instrategies • Mar Sabé, portaveu i tècnica en comunicació de l'organització no governamental Open Arms • Soly Malamine, fundador i director de l'associació Dunia Katos • Carmen Juarez, integradora social i treballadora del Servei d'Atenció Domiciliària de Barcelona
Enllaç al vídeo del webinar	https://www.youtube.com/watch?v=6wWznqe1NnA
Dates del fòrum virtual	Del 7 al 24 de març de 2019
Enllaç al fòrum virtual	https://participa.gencat.cat/processes/plaeuropa/f/2394/debates/14

2.2. PARTICIPACIÓ EN ELS FÒRUMS VIRTUALS

Amb posterioritat a cada un dels cinc webinar s'ha obert un fòrum virtual dinamitzat durant un període de dues setmanes i mitja en cada cas.

La participació en els fòrums s'ha organitzat de la manera següent:

- Visualització del webinar i participació en el debat a través de Twitter amb l'etiqueta #PlaEuropa.
- Participació en el fòrum en línia habilitat al portal participa.gencat.cat durant les dues setmanes i mitja posteriors al webinar.

La participació s'iniciava amb una pregunta llançada per la persona dinamitzadora.

Els resultats obtinguts pel que fa a la participació en els cinc fòrums virtuals es presenten a la següent taula:

RESUM DE LES APORTACIONS I PARTICIPANTS AL FÒRUM DE POPULISMES		
Nombre d'aportacions al fòrum	6	
Nombre de participants	Persones individuals	Entitats
	4	-
RESUM DE LES APORTACIONS I PARTICIPANTS AL FÒRUM DE RENDA BÀSICA INCONDICIONAL		
Nombre d'aportacions al fòrum	2	
Nombre de participants	Persones individuals	Entitats
	1	1
RESUM DE LES APORTACIONS I PARTICIPANTS AL FÒRUM DE RENDA BÀSICA INCONDICIONAL		
Nombre d'aportacions al fòrum	0	
Nombre de participants	Persones individuals	Entitats
	-	-
RESUM DE LES APORTACIONS I PARTICIPANTS AL FÒRUM DE FUTURS PRESSUPOSTOS DE LA UE		
Nombre d'aportacions al fòrum	0	
Nombre de participants	Persones individuals	Entitats
	-	-
RESUM DE LES APORTACIONS I PARTICIPANTS AL FÒRUM DE MIGRACIONS I PERSPECTIVA INTERCULTURALISTA		
Nombre d'aportacions al fòrum	0	
Nombre de participants	Persones individuals	Entitats
	-	-

2.3. PARTICIPACIÓ EN LÍNIA

En aquest apartat es detalla la participació que s'ha generat a Twitter durant els mesos de febrer i març de 2019, vinculada a l'etiqueta o hashtag #PlaEuropa.

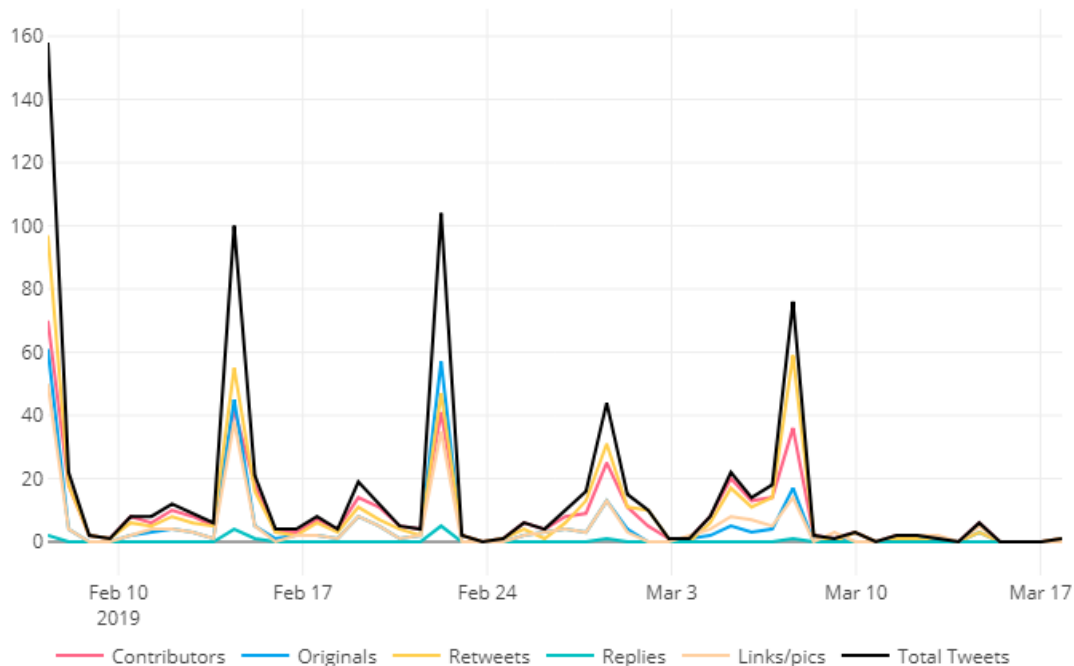
RESUM DE LA PARTICIPACIÓ AL TWITTER					
Total Tweets	Nombre de comptes que han participat	Índex Tweets/persona	Retweets	Tweets originals	Respostes
777	232	3,35	502	261	14

Des del dia 7 de febrer (primer webinar de Populismes) fins al dia 24 de març (tancament del darrer fòrum de Migracions i perspectiva interculturalista) un total de 232 comptes de Twitter han participat utilitzant el hashtag #PlaEuropa.

Aquests comptes han generat un total de 777 tweets. D'aquests, la major part són retweets (502, el 64,61%), enfront dels tweets originals (261, el 33,59%).

La major part dels tweets originals són missatges de difusió dels webinars i dels fòrums posteriors, tant de caràcter institucional com de comptes personals.

S'han registrat 14 respostes entre el total de 777 tweets (1,81%), el que indica que el debat a la xarxa al voltant de les temàtiques plantejades ha estat limitat. És a dir, no hi ha hagut pràcticament interacció entre les diferents persones que han participat a través de Twitter.

El gràfic¹ indica que la participació s’ha concentrat en els cinc webinar celebrats. També s’observa que abans de cada webinar hi ha un procés de difusió, tant des de comptes personals com institucionals.

A continuació s’amplia el conjunt de dades obtingudes de Twitter:

ALTRES INDICADORS DE TWITTER	
<p>Més actius Major nombre total de tweets</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. @ictlogist, Ismael Peña-López, 76 tweets 2. @cpvehils, Claudia, 48 tweets 3. @governobertcat, Govern obert, 38 tweets 4. @jordifoz, Jordi Foz Dalmau, 22 tweets 5. @colpiscat, Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya, 20 tweets
<p>Retweeters Major nombre de retweets</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. @cpvehils, Claudia, 40 retweets 2. @ictlogist, Ismael Peña-López, 25 retweets 3. @jordifoz, Jordi Foz Dalmau, 20 retweets 4. @cjuarespalma, Carmen Juares, 14 retweets 5. @rogerbuch, Roger Buch, 12 retweets

¹ Es mostra la participació fins el 17 de març perquè és el dia en el que es fa el darrer tweet. No s’ha registrat participació entre el 17 i el 24 de març.

<p>Més tweets originals Major nombre de tweets originals</p>	<ol style="list-style-type: none">1. @ictlogist, Ismael Peña-López, 51 tweets2. @governobertcat, Govern obert, 33 tweets3. @dixitcat, DIXIT, 13 tweets4. @exteriorscat, Exteriors Catalunya, 12 tweets5. @cdoceuropa, CDE UAB, 11 tweets
<p>Major impacte Major impacte, entenent l'impacte com el potencial nombre de comptes de Twitter que veuen els tweets generats a la seva timeline</p>	<ol style="list-style-type: none">1. @ictlogist, Ismael Peña-López, 988.156 impactes2. @exteriorscat, Exteriors Catalunya, 330.581 impactes3. @alfredbosch, Alfred Bosch, 255.131 impactes4. @oriolamoros, Oriol Amorós, 199.011 impactes5. @governobertcat, Govern obert, 144.386 impactes

3. RESULTATS DELS DEBATS

A continuació es presenten les aportacions, de manera agregada, recollides en els diferents àmbits de debat celebrats. S'assenyala quines han estat les principals idees generades a cadascun dels webinars i entorn quins eixos s'ha generat el debat als fòrums posteriors, en els casos en els quals hi ha hagut debat.

3.1. POPULISMES

La pregunta que va estructurar el webinar de Populismes va ser com contribueix la UE en l'auge d'aquests moviments: els combat o els alimenta?

Les persones ponents van assenyalar la dificultat de definir el concepte de populisme. Comprèn des de partits i moviments antimigració i euroescèptics fins a forces que s'autoerigeixen com a representants del poble enfront d'unes elits que consideren corruptes. Paradoxalment, el creixement d'aquestes forces euroescèptiques ha estat possible gràcies al finançament que han rebut de fons europeus. La literatura acadèmica, generalment, atribueix l'èxit electoral de les forces populistes als efectes de la globalització i als costos de la crisi econòmica, que han augmentat les desigualtats entre la ciutadania europea a través de les polítiques d'austeritat.

Altres qüestions que han donat impuls a aquests moviments són, alhora, problemes estructurals de la UE: la crisi de representativitat i de confiança en les institucions europees, i les onades migratòries.

Altres característiques dels moviments populistes són que fan servir les xarxes socials com a eina principal de comunicació, que es presenten com a alternativa al poder establert, que cerquen responsables exteriors als problemes interns (actors econòmics internacionals, migrants, lobbies, institucions supranacionals), i que, majoritàriament, són nacionalistes.

Les noves tecnologies i l'augment de la informació disponible que rebem, conegut com a infoxicació (paraula creada a partir d'"intoxicació" i "informació"), han propiciat que obertament es menteixi a la ciutadania, presentant fets que no són veritat amb l'objectiu d'obtenir guanys econòmics, electorals o per causar danys públics; el que coneixem com fake news. Les ponents assenyalen que els nous mitjans de comunicació, en particular les xarxes socials, han facilitat aquest fenomen. Abordar aquesta problemàtica suposa replantejar conceptes com la llibertat d'expressió, el pluralisme dels mitjans de comunicació i els drets de la ciutadania a una informació diversa i fiable.

Cal destacar que el populisme ha reestructurat el conflicte polític a la Unió. L'eix esquerra/dreta s'ha vist superat algunes vegades per la dicotomia euroescèptic/pro-UE. El resultat ha estat la polarització i fragmentació de les institucions democràtiques, tant europees com nacionals, amb dos eixos vertebradors que dificulten arribar a consensos.

En aquest sentit, mentre que el Parlament Europeu ha estat un instrument mediàtic per aquestes forces polítiques populistes, el veritable escenari d'influència política ha estat el Consell, on es marca l'agenda comunitària. Partits euroescèptics o clarament xenòfobs governen a Hongria i Polònia, formen part de coalicions governamentals a Àustria i Eslovàquia, o exerceixen d'actors clau en l'escena política a França, Holanda i Dinamarca.

Els moviments euroescèptics han passat de voler abolir la Unió a utilitzar-la i canviar la idea original. Paradoxalment, hi ha una europeïtzació del populisme, on les retòriques es coordinen, hi ha aliances polítiques i comparteixen recursos econòmics i estratègies de mobilització. Es busca el control dels instruments i recursos comunitaris per a posar-los al servei de la seva agenda política.

La resposta que les persones ponents defensen per fer front als populismes és més Europa. Defensen que els problemes associats a la globalització no es poden resoldre per separat, simplement tancant fronteres, sinó junts. El lloc d'Europa al món s'està reduint pel creixement d'altres actors Estatals i supranacionals i, per això, és important mantenir una Europa unida i cohesionada, actuant amb el pes col·lectiu des de les seves parts individuals.

Respecte al sentiment de pertinença a Europa, els moviments populistes assenyalen que redueix el sentiment d'identitat nacional. Les ponents defensen que, al contrari, la pertinença a Europa és el que millor pot protegir la identitat nacional, una Europa unida en la diversitat, reflectida especialment al Parlament Europeu. El principi de subsidiarietat protegeix la diversitat de les diferents regions europees. També cal destacar que l'acció de la UE s'aplica quasi sempre a escala estatal i regional, a través de la transposició de directives o de la transferència dels fons de cohesió. La identitat europea no reemplaça la pròpia, sinó que la complementa.

Responent a la pregunta inicial, la UE pot combatre o alimentar els populismes, depenent de les forces representades a les seves institucions. En aquest punt, cal destacar que la Unió, més enllà del Parlament Europeu, no té mecanismes d'elecció directa de representants, no té programa conegut, no concorre a eleccions, no rendeix comptes davant la ciutadania, té amplis poders delegats i opera amb una gran opacitat. En aquest context, el replegament cap als nacionalismes d'Estat són, sobretot, cap als Estats-nació. Uns models que activen, davant dels temors, riscos i amenaces globals, més ordre públic, social i moral. Per tant, la UE genera condicions propícies al creixement del populisme de dretes.

Les aportacions registrades durant el fòrum virtual no han generat un intercanvi de posicionaments i/o parers davant d'aquestes idees plantejades per les persones participants, de manera que no és possible valorar el consens o dissens respecte de les mateixes.

3.2. RENDA BÀSICA INCONDICIONAL

La pregunta que va estructurar el webinar de Renda bàsica incondicional va ser si aquesta és una mesura eficient per combatre la pobresa i la desigualtat o, altrament, és una forma de desincentivar la cultura de l'esforç.

El concepte de Renda Bàsica Incondicional defineix aquella mesura per la qual els residents d'un país reben regularment una suma de diners, una retribució econòmica, sense condicions, des d'una institució pública. Aquesta retribució econòmica la rep tot membre de ple dret o resident de la societat, fins i tot si no vol treballar de forma remunerada, sense prendre en consideració l'estatus socioeconòmic de la persona perceptora.

Dins el debat del webinar es va poder apreciar una predisposició favorable dels ponents vers les rendes garantides, si bé va haver-hi dues posicions: les que defensaven la Renda Bàsica Incondicional i les que defensaven la Renda Garantida de Ciutadania, vigent actualment a Catalunya.

En termes generals, els principals aspectes en què van coincidir les ponents van ser que les rendes garantides contribueixen de forma decidida a reduir la pobresa perquè permet dotar de recursos a tota la ciutadania. Les implicacions en la cohesió social, la dignitat de les persones, el bé comú, l'harmonia, la possibilitat de desenvolupament d'un projecte vital i la racionalitat van ser els principals arguments esgrimits. També va assenyalar-se que suposa una millora en l'eficiència de l'administració pública perquè simplifica tràmits i redueix la necessitat d'inspeccions, perquè no són retribucions condicionades.

En relació a la Renda Bàsica Incondicional, durant el debat es va voler diferenciar conceptualment de la Renda Mínima d'Inserció o d'altres rendes, com la Garantida de Ciutadania, perquè estan delimitades qüestions subjectives i poder ser retirades si la situació de qui la percep millora. A més, van assenyalar que aquest tipus d'ajudes tendeixen a una certa estigmatització de les persones beneficiàries.

Altres aspectes positius que es van assenyalar sobre la Renda Bàsica Incondicional van ser la lluita contra la precarietat laboral, l'estabilitat dels nivells de consum domèstic, així com l'efecte positiu sobre l'emprenedoria perquè redueix el risc en cas que un projecte empresarial no tingui èxit.

Una de les qüestions que més polèmica suscita sobre la Renda Bàsica Incondicional és la idoneïtat que les rendes elevades rebin aquesta prestació. En general, les persones ponents van coincidir en què se'ls incrementarien els impostos directes a aquestes persones de rendes elevades i, com a resultat, l'Estat recuperaria els recursos.

Es va reflexionar sobre alguns dels aspectes negatius que assenyalen els detractors de la Renda Bàsica Incondicional. Per exemple, s'afirma que aquest tipus de mesura fomenta la indolència.

Les ponents van coincidir en discrepar aquesta opinió perquè consideren que les persones volen sentir-se realitzades i corresponsables amb l'entorn i la societat. També es va parlar sobre els efectes d'aquest tipus de mesures sobre els preus; la inflació. La resposta general va ser que no tindria una incidència significativa perquè es tracta d'una mesura redistributiva de la massa monetària, en cap cas s'incrementa la mateixa.

Així, en termes generals, les ponents van mostrar-se favorables a la mesura. Tot i això, destaquen que no és una mesura popular i que ha d'haver-hi voluntat política en la seva implementació. Afegir també que hi ha una dificultat latent en la distribució de les competències de cada administració que envolta aquest tipus de mesures.

Al fòrum virtual van participar dues persones, que van mostrar-se escèptiques amb el concepte de la Renda Bàsica Incondicional. Es va assenyalar que s'han de tenir en compte totes les dimensions d'aquesta mesura abans de donar-li suport incondicionalment, com són la cobertura i els criteris per atorgar-la, el finançament, la factibilitat, entre d'altres. La segona intervenció, d'altra banda, es posicionava a favor de la Renda Bàsica Incondicional però posava en dubte la seva viabilitat econòmica en el context actual. Proposava substituir els serveis públics bàsics per aquesta transferència econòmica incondicional, deixant decidir a la ciutadania sobre quins serveis volen rebre a través del mercat.

Les aportacions registrades durant el fòrum virtual no han generat un intercanvi de posicionaments i/o parers davant d'aquestes idees plantejades per les persones participants, de manera que no és possible valorar el consens o dissens respecte de les mateixes.

3.3. FUTURS PRESSUPOSTOS DE LA UE

La pregunta que va estructurar el webinar de Futurs pressupostos de la UE va ser si ens cal més o menys pressupost europeu.

Les persones ponents, tot i defensar alguns punts diferents, es van mostrar favorables a ampliar el pressupost de la UE. S'assenyala que actualment suposa l'1% del PIB dels Estats membres de la Unió, una quantitat mínima, i que el pressupost ha de reflectir les prioritats polítiques. La política de cohesió i els fons agraris suposen el 80% d'aquests recursos econòmics i només el 20% es destina a altres àmbits.

En general, les ponents rebutgen la idea d'invertir fons europeus en seguretat i defensa. S'indica que les prioritats han de ser unes altres. Un dels ponents defensa que Europa sí que ha de protegir-se davant les amenaces, encara que també s'ha de valorar que pertany a l'OTAN.

S'assenyala la necessitat de tenir noves figures impositives europees com a eina per ampliar el pressupost, que hauria d'arribar en els pròxims anys a ser d'entre el 3% i el 4% del total del PIB europeu. I no només s'ha d'ampliar la quantia, sinó replantejar els usos que es fa d'aquest i de les línies estratègiques que s'han de desenvolupar a partir de la principal eina de la UE.

Les ponents consensuen que la Unió ha estat un bé pel conjunt d'Estats que la formen, però que l'augment de la riquesa ha anat en pro de l'augment de les desigualtats internes en els països i no s'ha aconseguit la convergència econòmica, encara que ha estat un dels objectius. En aquest sentit, es destaca que és un repte enfortir el pilar social de la Unió i reduir aquestes desigualtats, més enllà de les mesures que el fons de cohesió planteja. És a dir, enfortir el pilar

social de la Unió implica redistribuir no només entre els territoris de la Unió, sinó entre les persones que la formen.

El pressupost europeu ha de tenir dues ànimes: una redistributiva, de reduir les desigualtats socials, i una altra de creació de béns i serveis públics comuns europeus, que beneficien a tota la ciutadania. La lògica redistributiva, defensa un dels ponents, ha de ser finançada amb recursos dels Estats, mentre que la de creació de béns comuns ha de ser finançada per unes noves taxes europees. Segons algunes de les persones ponents, aquestes figures impositives s'haurien d'aplicar sobre els beneficis de les grans empreses i grans patrimonis, sobre les rendes altes i sobre les emissions de carboni. Es reconeix la dificultat d'implementar aquestes mesures per la resistència dels Estats membre d'aplicar-les de forma unànime. Una altra qüestió a valorar són les taxes comunes, que podrien reduir la competència fiscal que hi ha entre diferents regions d'un mateix Estat membre, o entre Estats.

Una mesura desitjable per lluitar contra la pobresa podria ser una prestació d'atur europea, com a mesura contra-cíclica en temps de crisi econòmica i contra les desigualtats intra-europees.

Respecte a la despesa pressupostària en polítiques migratòries, s'assenyala que les prioritats no han estat les adequades i que s'han d'impulsar a tots els territoris europeus les polítiques d'integració. S'ha d'evitar arribar a situacions d'auge dels populismes a través del creixement econòmic perquè, comenta una de les persones ponents, aquests moviments s'aprofiten dels moments de crisi econòmica.

En relació al Brèxit, les ponents expressen la seva preocupació per la situació a Regne Unit i afirmen que seria perjudicial per a la Unió que es portés finalment a terme. Confien que finalment la Comissió arribarà a un acord amb Regne Unit que beneficiï a les dues parts.

Sobre la falta de legitimitat de les institucions europees, s'indica que una forma d'ampliar el suport de la ciutadania cap al projecte europeu és fer institucions més transparents i més clares, en les que es pugui identificar qui pren les decisions. Una opció és dotar de més poder al Parlament Europeu, que és el que representa a la ciutadania europea.

Respecte a incorporar la perspectiva feminista en els pressupostos europeus, les persones ponents plantegen que ha de ser una de les prioritats durant els pròxims anys, de forma transversal.

No s'han registrat aportacions durant el fòrum virtual i, per tant, no s'ha generat un intercanvi de posicionaments respecte a aquest àmbit.

3.4. ECONOMIA CIRCULAR I BIOECONOMIA

La pregunta que va estructurar el webinar d'Economia circular i bioeconomia va ser si aquest nou model és un canvi estètic o, en canvi, és un canvi estructural.

Un dels aspectes clau que les persones ponents tracten de forma directa són els recursos energètics. No podem parlar – afirmen – d'economia circular deixant de banda el component energètic, deixant de banda els recursos energètics renovables. A Catalunya, la pràctica totalitat dels combustibles fòssils i la totalitat dels nuclears s'han d'importar. La transició a les energies renovables, doncs, no només és fonamental ambientalment sinó que també ho és des d'un punt de vista estratègic. Les polítiques de mitigació del canvi climàtic són també polítiques en favor d'una economia més circular.

Tot i que la recentment revisada Directiva europea de residus marca uns objectius ambiciosos, la veritat és que, tot assolint-los, seguirem lluny de la circularitat desitjada. L'objectiu principal és el 65% de reciclatge dels residus municipals, comportant que el 35% dels materials encara se seguirien perdent. La realitat encara és pitjor: a Catalunya només el 30% dels materials són efectivament reciclats. Encara que el marge és gran, fa anys que el reciclatge està estancat. La gestió actual pot seguir donant avenços, però no és suficient.

En aquest punt, les ponents defensen un canvi de paradigma. Aplicar la circularitat de forma transversal, no només als residus, sinó també als recursos. És inadmissible que es pugui posar al mercat productes que no admeten cap reciclatge ni circularitat i sense cap cost pels productors.

S'ha d'aplicar el principi de Responsabilitat Ampliada del Productor (RAP) a aquest tipus de mercat. Això suposa no només posar el focus sobre el residu, sinó també en les entrades al sistema. Altres eines que es poden utilitzar en aquesta evolució des d'una economia lineal a una economia circular són l'ecodisseny, I+R+D, la reparació i la reutilització de productes.

S'assenyala que s'ha d'avançar en matèria de fiscalitat ambiental, perseguint que cadascú assumeixi els seus costos, de la mateixa manera que assumeix els seus beneficis. L'objectiu seria que la fiscalitat sigui consistent amb la jerarquia dels residus, establint impostos sobre els tractaments finalistes i sobre els productes amb singular impacte. Espanya està a la cua d'Europa en fiscalitat ambiental, només algunes Comunitats Autònomes han legislat sobre l'abocament i la incineració. Catalunya ha avançat en aquest sentit, però cal reforçar l'estratègia.

Les ponents destaquen que, dins la circularitat, també s'ha de tenir en compte l'amplitud del cercle. Si el sistema continua precisant més i més matèries primeres, no suposa necessàriament disminuir la pressió ambiental exercida. En aquest sentit, s'han de reduir els fluxos.

Si hi ha un acord generalitzat a Europa, més enllà d'avançar cap a l'autosuficiència en l'ús dels recursos, com a via per a guanyar més competitivitat industrial, menor dependència de països tercers, d'enfortir l'economia i generar llocs de treball qualificat; és en la necessitat de maximitzar la capacitat de retenció dels recursos que contenen els residus que generem

(especialment els municipals i assimilables), limitant, dificultant i fins i tot prohibint la seva fuga cap a vies de disposició (abocador i incineradores, etc.) i alhora vetllant i apostant per tal que aquests tinguin la màxima qualitat amb l'objectiu d'assegurar que els productes derivats del seu reciclatge tinguin una qualitat suficient per garantir la seva reintroducció en l'economia productiva. Les noves directives del paquet d'economia circular (marc de residus, abocadors, envasos) justament van en aquesta línia.

Europa està en procés d'aprovar la nova directiva en contra dels productes de plàstic d'un sol ús, que suposarà un canvi radical en la producció i en el consum. Les ponents apunten que en els pròxims anys viurem una transició de productes basats en materials plàstics cap a productes basats en materials biològics, que tenen una capacitat d'integració en els sistemes naturals molt superior. Tenim actualment alguns exemples, com les canyes de begudes i les càpsules de cafè biodegradables.

En aquest sentit, una de les persones ponents defensa que l'estratègia de la circularitat, o l'economia circular, ha estat adoptada per les empreses d'una certa envergadura. Són exemples d'iniciatives la cogeneració, l'autoconsum energètic o la reutilització d'aigües. En l'àmbit de la innovació, s'ha avançat en l'oferta de productes de qualitat fabricats a partir de residus, en l'alimentació biològica o en nous materials biodegradables. Això no obstant, encara queda terreny per conquerir en la circularitat completa del model productiu. Als polígons i a l'àmbit local s'han de cercar sinergies entre els diferents operadors, per tancar cercles i aprofitar els recursos.

Una qüestió que cal plantejar és si l'economia circular pot donar resposta a tots els reptes del desenvolupament socioeconòmic del futur. La integració en cicles de recuperació de la major part dels fluxos possibles pot atenuar les pressions sobre els recursos previstos, atès el creixement demogràfic esperat i les noves demandes de recursos alimentaris i energètics de les societats en transformació. Però, si no es canvien els patrons de consum del nostre model de desenvolupament econòmic, aquest procés de tancament de cicles serà insuficient per bastir aquesta demanda creixent.

La tecnologia, defensen les ponents, continua sent la clau per enfrontar-se a aquests reptes. La bioeconomia revisa la mirada dels sectors tradicionalment lligats als recursos naturals que, tot i tenir incorporat fins a cert punt el criteri de reposició, han estat percebuts com a extractors o consumidors nets de recursos. Aquests sectors són conscients de les enormes oportunitats que ofereixen la recerca aplicada i els avenços en la biotecnologia per aconseguir extreure dels fluxos residuals de base biològica nous components i recursos aptes per integrar-se de nou en els processos de producció i consum. Aquesta línia estratègica té el suport de la Comissió Europea amb la revisió de l'Estratègia Europea de Bioeconomia.

Com s'ha esmentat, Catalunya és importadora neta de recursos procedents de països tercers. En aquest sentit, una política intel·ligent de recursos esdevindrà no només important des de la vessant ambiental, sinó per la mateixa pervivència i competitivitat a escala internacional de la indústria i l'economia. Una iniciativa pionera ha estat, a Catalunya, l'Observatori d'Economia Circular, un repositori de bones pràctiques i experiències d'èxit que poden servir d'inspiració per a les empreses i sectors productius.

No s'han registrat aportacions durant el fòrum virtual i, per tant, no s'ha generat un intercanvi de posicionaments respecte a aquest àmbit.

3.5. MIGRACIONS I PERSPECTIVA INTERCULTURALISTA

La pregunta que va estructurar el webinar de Migracions i perspectiva interculturalista va ser si les migracions, en el context europeu, són un valor afegit, un deure o una amenaça.

Sobre polítiques migratòries, les ponents van demanar un enfocament realista de la gestió dels fluxos migratoris, ja que el nombre d'arribades és assumible per les institucions europees, lluny del que alguns moviments polítics i socials fan creure a la ciutadania. També es destaca durant el webinar el reconeixement a la necessitat i al dret a migrar. En aquest sentit, la perspectiva intercultural ha d'impregnar totes les polítiques, de forma transversal, destacant quatre conceptes clau: igualtat, interacció, reconeixement de la diversitat i sentiment de pertinença.

També es destaca la necessitat de garantir els drets bàsics i democràtics, sense retallar-los en nom de la seguretat pública. En aquest sentit, es valora que el dret a migrar ha d'estar per sobre dels drets dels Estats a defensar les seves fronteres.

Es va assenyalar que hi ha marge de gestió de les migracions, que hi ha instruments disponibles, i que gestionar les migracions des de la frontera és una política miop. Ignora els efectes a llarg termini de la incorporació de les persones nouvingudes a les societats d'acollida i contribueix a la mirada negativa de les persones migrades.

Un punt central és que en l'articulació de polítiques migratòries integrals, les respostes nacionals s'han demostrat insuficients. S'ha evidenciat que el diàleg i la cooperació multinivell i multilateral són necessàries.

Un dels aspectes que es van evidenciar és la desigualtat que hi ha per ser una persona migrada i la discriminació que pateixen les mateixes. S'assenyala que no s'ha de culpar a les persones migrades per accions del sistema econòmic i financer i que, al contrari, la migració és un valor agregat econòmic, social i cultural. Es destaquen els prejudicis dels rumors i mentides que hi ha al voltant de les persones migrades, valorant les polítiques antirumors que des del món local s'han desenvolupat els darrers anys.

Altres aspectes que s'han identificat que pateixen les persones migrades són l'alt pes de l'atur, els salaris baixos i la precarietat laboral, els efectes negatius de la llei d'estrangeria, la vulnerabilitat (per exemple, dels MENA i de les treballadores de la llar) i les condicions d'extrema violència i pobresa de la qual fugen i que, sovint, els persegueixen als Estats de destinació.

S'assenyala que s'han normalitzat discursos i situacions que són completament inacceptables i que mai s'haurien d'haver donat per bones. Fins i tot, la ciutadania s'ha acostumat. Aquestes

paraules fan referència a l'auge dels moviments i partits polítics xenòfobs i d'extrema dreta. Es destaca la creixent politització i polarització del tema de les migracions en relació a les convocatòries electorals dels pròxims mesos. Són discursos altament simbòlics, que ignoren les dades i les estadístiques, que busquen solucions fàcils a problemes complexos. En aquest context de polarització, amb posicions cada vegada més allunyades i enfrontades, es fa difícil la governabilitat.

S'ha destacat el paper fonamental de les administracions locals i autonòmiques, perquè són les mateixes qui tenen competències en polítiques socials o d'acollida de persones nouvingudes. Més enllà d'aquestes competències, han actuat davant el mal funcionament de les polítiques estatals, sigui per negligència o per polítiques restrictives i de negació de drets a les persones migrades.

Per últim, les ponents van destacar que la forma en què es gestiona la migració és també la forma en què es gestiona la diversitat, lligada a la identitat. Cal entendre que les societats contemporànies són cada vegada més diverses. Normalitzar aquesta diversitat i gestionar-la és un mandat de salut democràtica i un requisit indispensable per lluitar contra l'odi i les desigualtats.

No s'han registrat aportacions durant el fòrum virtual i, per tant, no s'ha generat un intercanvi de posicionaments respecte a aquest àmbit.

4. CONCLUSIONS

L'objectiu principal del procés participatiu del Pla Europa ha estat facilitar que la ciutadania deliberi i contribueixi al llibre blanc de la Generalitat de Catalunya sobre els reptes i visió de Catalunya sobre el futur d'Europa (Pla Europa).

El procés ha comptat amb la participació com a ponents i moderadors de 22 persones.

La posada en marxa dels debats temàtics a través de fòrums virtuals ha permès recollir 8 propostes que ajudaran a redactar el llibre blanc. En total han participat en aquests fòrums una entitat i cinc persones a títol individual.

En general, el debat de cadascun dels cinc àmbits s'ha estructurat de forma diferenciada a la resta. No obstant això, alguns aspectes s'han repetit de manera transversal en més d'un dels debats:

- Les persones ponents han assenyalat que la gestió inadequada d'algunes polítiques europees i estatals, en major o menor grau, ha estat un dels trets que ha impulsat l'auge dels moviments populistes i la crisi de representativitat i de confiança en les institucions europees.
- En relació a la falta de legitimitat de les institucions de la Unió, s'ha comentat que falten mecanismes de rendiment de comptes i més transparència dins aquests òrgans decisoris.
- D'altra banda, s'ha destacat la necessitat d'establir mecanismes multinivell de col·laboració en les polítiques públiques. És a dir, que els diferents nivells administratius i de govern (local, supralocal, regional, nacional i supranacional) estiguin coordinats a l'hora de dissenyar, implementar i avaluar les polítiques públiques. Això s'ha fet evident, en el cas europeu, en la gestió de residus, en la crisi migratòria, en l'auge dels populismes, entre d'altres.

Altres idees força que cal destacar sorgides durant els debats i que poden ajudar a configurar el posicionament i la futura influència de Catalunya en la construcció europea han estat:

- La resposta front dels populismes i la crisi de representativitat i de confiança de les institucions europees és **més Europa**. Els problemes associats a la globalització no es poden resoldre per separat, simplement tancant fronteres, sinó junts. El lloc d'Europa al món s'està reduint pel creixement d'altres actors estatals i supranacionals i, per això, és important mantenir una Europa unida i cohesionada, actuant amb el pes col·lectiu des de les seves parts individuals.
- Sobre la falta de legitimitat de les institucions europees, s'indica que una forma d'ampliar el suport de la ciutadania cap al projecte europeu és fer institucions més transparents i més clares, en les que es pugui identificar qui pren les decisions. Una opció és dotar de més poder al Parlament Europeu, que és el que representa a la ciutadania europea.

Procés participatiu Pla Europa

- El pressupost europeu ha de tenir dues ànimes: una redistributiva, de reduir les desigualtats socials, i una altra de creació de béns i serveis públics comuns europeus, que beneficien a tota la ciutadania.
- Es destaca com a repte de futur l'enfortiment del pilar social de la Unió, reduint les desigualtats més enllà de les mesures que el fons de cohesió planteja. És a dir, enfortir el pilar social de la Unió implica redistribuir no només entre els territoris de la Unió, sinó entre les persones que la formen.
- Cal tenir com a prioritat la incorporació de la perspectiva feminista de forma transversal en les polítiques europees.
- També es destaca la necessitat de garantir els drets bàsics i democràtics, sense retallar-los en nom de la seguretat pública. En aquest sentit, es valora que el dret a migrar ha d'estar per sobre dels drets dels Estats a defensar les seves fronteres.